

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

**Internetová úložiště a jejich (proti) právní režim
(internetové pirátství)**

Michal Vlach

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato práce je zaměřena na vymezení pojmu internetová úložiště. Definiuje internetová úložiště z právního hlediska. Popisuje podmínky jejich vzniku a zákony upravující jejich provoz. Dále rozebírá odpovědnost provozovatelů internetových úložišť za stav uskutečněný provozem těchto úložišť. Následně jsou také rozebrány příkladné kauzy související s internetovými úložišti. V další části práce je vymezen pojem internetové pirátství zejména v souvislosti s internetovými úložišti. V souvislosti s internetovým pirátstvím je také rozebírán autorský zákon, kde je definován pojem dílo, autor, software atd. Dále jsou popsány způsoby užití díla na internetu zejména pomocí internetových úložišť. V poslední části práce je popsána odpovědnost za porušení autorských práv a sankce z toho plynoucí. Praktická část práce je věnována komentářům a zhodnocení výsledků dotazníkového šetření týkajícího se problematiky internetových úložišť.

Klíčová slova

internet, internetové úložiště, duševní vlastnictví, autorské právo, autorský zákon, internetové pirátství, software, audiovizuální díla, sankce

Cíl práce

Cílem této práce je zjistit zejména legálnost či nelegálnost internetových úložišť, právní podmínky jejich vzniku a provozu. V případě jejich nelegálnosti, zjistit které zákony se jimi porušují a jakými způsoby. Dále zjistit jaké jsou způsoby internetového pirátství prostřednictvím internetových úložišť a jaké zákony se jimi porušují. Jaké jsou možnosti pro potírání internetového pirátství a celkově nelegálních projevů v prostředí internetu.

V praktické části práce je cílem zjistit, jak jsou internetová úložiště veřejností vnímána, jak využívána a to zejména v souvislosti s internetovým pirátstvím a porušováním autorských práv. V této souvislosti také zjistit vlastní míru pirátství u respondentů, způsoby pirátství, jeho četnost, důvody a také jeho morálnost či nemorálnost. Dále také zjistit úroveň znalosti legislativy v této oblasti.

Metodika

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je zpracována na základě charakteristiky a popisu základních pojmů z oblasti autorského práva, příp. jiných právních oborů a dále z oblasti IT technologií, které byly získány z legislativy a sekundárních zdrojů, zejména odborné literatury, oficiálních dokumentů a elektronických zdrojů, zvl. státní správy. Praktická část vychází ze sběru primárních dat (statistická metoda) získaných vlastním dotazníkovým šetřením v návaznosti na cíl práce a následným zhodnocením výsledků v závěrečné části práce. Rozhodující metody uplatněné v práci jsou popis a kompilace z použitých zdrojů, analýza, komparace, syntéza a dílčí statistická metoda.

Zhodnocení výsledků praktické části

Z výsledků daného výzkumu pomocí dotazníkového šetření vyplývá, že pojem internetová úložiště jsou jako pojem všeobecně známa a veřejností široce využívána. Na otázku zda využívají služeb těchto úložišť, uvedlo přes 80% dotazovaných, že ano. Ze srovnání využívání internetových úložišť podle jednotlivých věkových skupin vyplývá, že úložiště jsou nejvíce využívána mladšími věkovými skupinami, a že s rostoucím věkem respondentů míra využívání úložišť klesá. Ohledně legálnosti provozu úložišť uvedlo nejvíce dotazovaných, že úložiště jsou legální, ale jen některá. Ukazuje se ale, že otázka legality veřejnost v podstatě nezajímá, protože většina těch co odpověděli, že provoz úložišť není legální, stejně úložiště využívá. Co se způsobu využívání úložišť týká, téměř polovina dotázaných uvedla, že úložiště využívají jak k ukládání, tak ke stahování dat. Stejná část dotazovaných ale uvedla, že je používají pouze ke stahování, tudíž stahují obsah nahraný někým jiným. Velká část dotázaných pravděpodobně nevyužívá internetová úložiště pro ukládání vlastních dat kvůli bezpečnosti, protože přes 40% dotázaných považuje úložiště bezpečná jen částečně a přes 30% dotázaných je nepovažuje za bezpečná vůbec.

Z otázek zjišťujících míru pirátství vyplývá, že obsah porušující autorská práva ukládá a tím sdílí veřejnosti, jen minimum respondentů a tato činnost bude tedy vykonávána pouze úzkým okruhem lidí. Opačná situace je u stahování obsahu porušujícího autorská práva, kdy většina respondentů uvedla, že takový obsah stahuje. Podle těchto výsledků je tedy mezi veřejností běžné stahovat tento obsah z internetových úložišť, ale nahrávání tohoto obsahu na úložiště je činem jen malého procenta veřejnosti. Nejvíce dotazovaných stahuje tento obsah alespoň jednou týdně a skoro

stejný počet stahuje alespoň jednou měsíčně. Dohromady tvoří tito lidé více než polovinu dotazovaných. Stahování z internetových úložišť je tedy velmi časté.

Mezi nejstahovanější obsah patří audiovizuální díla (filmy, seriály) a hned za nimi je hudba. Naopak software je stahován poměrně v malé míře. Audiovizuální pirátství je tedy nejrozšířenější. Mezi nejčastější důvody internetového pirátství patří snadnější dostupnost a finanční důvody. V menší míře pak absence obsahu na českém trhu legální cestou a minimálně to dotazování činí z osobního přesvědčení.

Většina z dotázaných si je vědoma, že stahováním popř. sdílením může porušovat autorská, či jiná práva. I přes toto vědomí z nich většina tak činí podle odpovědí na předchozí otázky. Stejně tak si přes polovinu respondentů myslí, že internetové pirátství není nemorální ani nijak závažně neporušuje zákon. To dokazuje rozšířenost internetového pirátství a obecnou neúctu k právům duševního vlastnictví. Co se týká postihů za porušení autorského práva, ty jsou známy jen přibližně 56% respondentů, a 40% z nich je nezná vůbec. Všeobecně je znalost legislativy z této oblasti mezi veřejností nízká.

Závěr

Ze zjištění této bakalářské práce vyplývá, že internetové úložiště je elektronický prostor, který je nabízen uživatelům pro uložení jejich dat. Z právního hlediska je úložiště živnost volná a konkrétně spadá do kategorie „hostingové a související činnosti a webové portály“. Pro tuto oblast není požadována žádná odborná způsobilost. Internetová úložiště tudíž nemají žádné zvláštní právní podmínky pro svůj vznik, pouze různá technická omezení, která nejsou v této práci řešena. Otázka legálnosti či nelegálnosti úložišť nelze snadno zodpovědět. Úložiště jako služba či jako technologie samotná nelegální není. Nelegální se stává až situace, kdy je na úložiště uložen třetí osobou obsah nějak porušující právní normy. Internetová úložiště totiž mohou být zneužívána pro šíření závadného obsahu jako extrémistické názory či dětská pornografie, a hlavně ke sdílení obsahu porušujícího autorská práva. Odpovědnost provozovatele úložiště za tento obsah je vymezena zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve kterém je stanoven institut neexistence obecné odpovědnosti, obecně nazývaný bezpečný přístav. Podle tohoto ustanovení je odpovědnost provozovatelů omezena pouze na případy stanovené v tomto zákoně a také je zde stanoveno, že provozovatel není povinen dohlížet na obsah ukládaných dat. Musí ale provést kroky k odstranění těchto dat v okamžiku, kdy se prokazatelně dozvěděl o jejich protiprávní

povaze. Tuto neexistenci odpovědnosti, ale nelze považovat za absolutní. Při porušení jiných právních předpisů se nelze této neexistenci dovolávat. Internetových úložišť se ale týkají i obecné právní normy vyjádřené v občanském zákoníku. Konkrétně je to ustanovení, že nikdo nesmí těžit z protiprávního činu, nad kterým má kontrolu a dále příkaz prevence, podle kterého, vyžadují-li to okolnosti případu, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na vlastnictví jiného. S tím souvisí zakročovací povinnost, podle které vyžadují-li to okolnosti případu má povinnost zakročit každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu. Absence legálního příkazu dohlížecí či kontrolní činnosti, jak vyplývá ze zákona o některých službách informační společnosti, tedy nijak nezbavuje poskytovatele ukládací služby povinnosti dbát jiné obecné zákazy, které vyplývají z obecných ustanovení občanského zákoníku. Velikým problémem je poměr mezi prevencí podle občanského zákoníku a absencí dohlížecí povinností podle zákona o některých službách informační společnosti, který je stále otevřenou právní otázkou. V tomto bodě si tedy legislativa upravující internetová úložiště téměř protičeří a bylo by vhodné nějak přesněji vymezit odpovědnost provozovatelů úložišť. Jednou z možností by bylo zrušit absenci dohlížecí povinnosti provozovatelů do té míry, aby alespoň pomocí technických prostředků kontrolovali vkládané soubory. Například filtrem hledajícím názvy nejnovějších filmů, hudby apod., který by následně soubory mazal nebo označoval ke kontrole.

V další části práce bylo řešeno internetové pirátství, kterým rozumíme neoprávněné užití autorského díla na internetu. Mezi užití díla na internetu pomocí internetových úložišť se řadí zpřístupnění díla a stahování díla. Při zpřístupňování díla je dílo uloženo na server úložiště, kde je zpřístupněno veřejnosti. Bylo zjištěno, že toto zpřístupňování lze podřadit pod jednu z kategorií užití díla, a proto je jako majetkové právo autora chráněno autorským zákonem a je potřeba k němu mít licenci. V opačném případě se jedná o zásah do autorských práv s možnými důsledky dle práva autorského, správního nebo trestního. Stahování díla je proces vytvoření kopie díla, kterou někdo předtím zpřístupnil na internetu. Při vytvoření kopie dochází k rozmnožení díla podle autorského zákona, což je také majetkové právo autora užití díla, a tudíž platí výše uvedené. Při stahování děl, ale platí výjimka užití díla podle autorského zákona tzv. volné užití díla. Podle které je dílo možné užit, bez zásahu do autorských práv, pro osobní potřebu fyzické osoby, která nemá z toho ekonomický prospěch. Není důležité, jak byla tato rozmnoženina pořízena, např.: mohla být i z nelegálního zdroje. Tato výjimka se nevztahuje například na užití počítačového programu. Podle názoru autora by se snížila míra pirátství, kdyby byl omezen institut volného užití díla, např.: pouze na rozmnoženiny z legálních zdrojů. Tím by se stalo stahování z internetových úložišť nelegální a

jeho míra by se snížila, následkem čehož by se snížilo i zpřístupňování těchto děl na internetová úložiště a celkově využívání těchto internetových úložišť.

Ze šetření provedeného v praktické části vyplývá, že většina respondentů využívá internetová úložiště i přes to, že velká část z nich si myslí, že jejich provoz je nelegální. Úložiště jsou běžně veřejností využívána ke stahování obsahu porušujícího autorská práva, a mezi nejstahovanější obsah patří audiovizuální díla a hudba. Mezi nejčastější důvody pro toto stahování patří snadnější dostupnost a finanční důvody. Většina z dotázaných si nemyslí, že by to bylo nemorální a ví, že by tím mohla porušovat zákony. To dokazuje rozšířenost internetového pirátství a obecnou neúctu k právům duševního vlastnictví.

Seznam použitých zdrojů

- [1] IT Slovník.cz. *File hosting*. [online]. [cit. 2014-12-30]. Dostupný z WWW: <http://it-slovník.cz/pojem/file-hosting>
- [2] PRCHALOVÁ, M. *Aktuální trendy audiovizuálního pirátství*. [online]. Česká protipirátská unie. [cit. 2014-12-30]. (PPT) Dostupný z WWW: http://www.filmnejsouzadarmo.cz/userfiles/file/V%C5%A0_long_2014_p.ppt
- [3] ČERMÁK, M. *Internetová úložiště a rizika*. [online]. 2010-10-30 [cit. 2014-12-30]. Dostupný z WWW: <http://www.cleverandsmart.cz/internetova-uloziste-a-rizika/>
- [4] Česko. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).
- [5] Česko. Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., ze dne 23. července 2008, o obsahových náplních jednotlivých živností.
- [6] OTEVŘEL, P. *Odpovědnost za obsah na Internetu (3.díl)*. [online]. Právo IT, 2007-09-03. [cit. 2015-01-05]. Dostupný z WWW: <http://www.pravoit.cz/article/odpovednost-za-obsah-na-internetu-3-dil>
- [7] Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Výkladové stanovisko odboru poštovních služeb informační společnosti Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 12.září 2012 k problematice odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti, kteří pasivně hostí nebo přenášejí nebo „přenášejí“ obsah, podle § 3 až 6 zákona č.480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti*. [online]. 2012-09-12 [cit. 2015-01-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mpo.cz/dokument107038.htm>
- [8] MAREŠ, D. *K limitaci odpovědnosti providera v prostředí Internetu: 1.část*. [online]. epravo.cz, 2012-03-16 [cit. 2015-01-10]. Dostupný z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-limitaci-odpovednosti-providera-v-prostredi-internetu-1-cast-81280.html>
- [9] Česko. Zákon č. 480/2004 Sb., ze dne 29. července 2008, o některých službách informační společnosti a změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).
- [10] Česko. Zákon č. 133/2010 Sb., ze dne 13.dubna 2010 o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání)
- [11] TELEČ, I. Zakázané těžení a nebezpečná situace na elektronických úložištích dat. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora v Praze, č.1-2/2015, s.19-29. ISSN: 1210-6348
- [12] Česko. Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3.února 2012, občanský zákoník.
- [13] MAREŠ, D. *K limitaci odpovědnosti providera v prostředí Internetu: Aktuální judikatura*. [online]. epravo.cz, 2012-11-30 [cit. 2015-01-12]. Dostupný z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-limitaci-odpovednosti-providera-v-prostredi-internetu-aktualni-judikatura-87409.html?mail>
- [14] Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Rozsudek Vrchního soudu v Praze v případě PROLUX Consulting Int., s.r.o., proti Internet Info, s.r.o.* [online]. 2011-12-20 [cit. 2015-01-20]. Dostupný z WWW: <http://www.mpo.cz/dokument93234.html>

- [15] HUSOVEC, M. Zodpovednosť file-sharingovej stránky. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2013, roč. 4, č. 8. [cit. 2015-02-14]. Dostupný z WWW: <http://revue.law.muni.cz/dokumenty/25809>
- [16] SMEJKAL, Vladimír. *Internet a §§§*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, spol. s.r.o., 2001. 284 s. ISBN 80-247-0058-1
- [17] Council of Europe. *Convention on cybercrime*. [online]. Budapešť, 2001-11-23 [cit. 2015-01-24]. Dostupné z WWW: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/185.htm>
- [18] HEČKOVÁ, L., PRCHALOVÁ, M. *Skripta k semináři „Ochrana autorských práv“: v rámci vzdělávacího projektu „Filmy nejsou zadarmo III“*. [online]. Česká protipirátská unie, 2008. [cit. 2014-12-30]. (PDF) Dostupný z WWW: <http://www.filmynejsouzadarmo.cz/userfiles/file/skripta.pdf>
- [19] Česká protipirátská unie (ČPU). *Co je to pirátství a jaké tresty za něj hrozí?* [online]. [cit. 2014-12-30]. Dostupný z WWW: <http://www.cpufilm.cz/piracy.html>
- [20] JANSSEN, C. *Warez*. [online]. www.techopedia.com [cit. 2015-01-05]. Dostupný z WWW: <http://www.techopedia.com/definition/4386/warez>
- [21] MAISNER, Martin, a kol. *Základy softwarového práva*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 356 s. ISBN 978-80-7357-638-7
- [22] CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. *Autorský zákon: Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 489 s. ISBN 978-80-7400-432-2
- [23] Česko. Zákon č. 121/2000 Sb., ze dne 7. dubna 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- [24] PIŠTEJOVÁ, Luboslava. *Licenční smlouva podle nového občanského zákoníku*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. 2013-07-03. [cit. 2015-02-14]. Dostupný z WWW: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/licencni-smlouva-podle-noveho-obcanskeho-zakoniku/>
- [25] Ministerstvo kultury. *Autorské právo: Časté dotazy*. [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/autorske-pravo/caste-dotazy-508/>
- [26] ČERMÁK, J. *Internet a autorské právo*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2003. 251 s. ISBN 80-7201-423-4
- [27] LIBERDA, A. *Právní úprava zpřístupnění autorského díla prostřednictvím internetu*. [online]. Právo IT, 2006-11-07 [cit. 2015-02-16]. Dostupný z WWW: <http://www.pravoit.cz/article/pravni-uprava-zpristupneni-autorskeho-dila-prostrednictvim-internetu>
- [28] Česko. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník